

කාන්තාව සහ මාධ්‍ය සාමූහිකය
பெண்கள் மற்றும் ஊடகக் கூட்டமைப்பு
Women and Media Collective

20 වැනි සංශෝධන පනත් කෙටුම්පත පිළිබඳ ප්‍රකාශය

කාන්තාව සහ මාධ්‍ය සාමූහිකය
2020 ඔක්තෝබර් 8

සමාජ සාධාරණත්වය සහ මානව හිමිකම් වෙනුවෙන් උද්දේශනයේ නිරත කාන්තා සංවිධානයක් වන කාන්තාව සහ මාධ්‍ය සාමූහිකය, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 20 වන සංශෝධනයේ වත්මන් ස්වරූපය, රටේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ව්‍යුහය කෙරෙහි ඇතිවන බලපෑම සම්බන්ධයෙන් සිය දැඩි අවධානය යොමුකරයි. 20 වන සංශෝධනයේ අනෙකුත් විධිවිධාන අතර මාධ්‍ය නිදහස, තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිය, බලතල වෙන්කිරීම, ස්වාධීන කොමිෂන් සභා පත්වන දුෂ්කර තත්ත්වය, වගවීම සහ දූෂණය සහ මූලික අයිතිවාසිකම් මත පනවා ඇති සීමාකිරීම් සම්බන්ධයෙන් වන විධිවිධාන විශේෂයෙන්ම අපගේ කණස්සල්ලට හේතු වේ.

නිදහස් මාධ්‍ය සහ තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිය

යෝජිත 20 වන සංශෝධනය, යම් මැතිවරණයක් හෝ ජනමත විචාරණයක් පැවැත්වීමට අදාළව මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව විසින් මාධ්‍ය ආයතන වෙත නිකුත් කර ඇති යම් උපමානවලට අනුකූලව එම මාධ්‍ය ආයතන කටයුතු කළ යුතු බවට සියලු මාධ්‍ය ආයතන මත නියමයක් හඳුන්වා දෙයි [20 වන සංශෝධනයේ 20 (3)]. සර්වජන ඡන්දබලය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා වන තීරණාත්මක කාල සමයකදී ජනමාධ්‍ය මත රාජ්‍ය පාලනය සහ තොරතුරු වෙත ප්‍රවේශය පිළිබඳ ප්‍රතිවිපාක පිළිබඳ වන කවර හෝ ඇඟවීමක් අපගේ තැවුලට හේතු වේ.

20 වන සංශෝධනයේ 6 වන වගන්තියෙන් තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිය පිළිබඳ යාන්ත්‍රණයේ ක්‍රියාත්මක වීම බැහැර කිරීම මගින් එම යාන්ත්‍රණය අවදානමට ලක් කර තිබේ. කොමිෂන් සභාව වෙත සිදුකරන පත්කිරීම් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සභාවේ නිර්දේශය මත සිදු කළ යුතු බවට තොරතුරු දැනගැනීමේ පනත නියම කර තිබේ. යෝජිත සංශෝධනයෙන් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සභාව ප්‍රතිස්ථාපනය කරන පාර්ලිමේන්තු සභාවට මෙම පත්කිරීම් සිදුකිරීම සඳහා බලතල ලබා දී නොමැත. නූතන ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජයන්හි මූලික අයිතිවාසිකමක් සහ අභියෝගයක් වැදගත් අංගයක් වන තොරතුරු වෙත ප්‍රවේශය ආරක්ෂා කරගත යුතු වේ. මෙම යාන්ත්‍රණය පැනවීමෙන් පසුව එය පුළුල්ව භාවිතයට ගත් අතර, එබැවින් තොරතුරු වෙත ප්‍රවේශය සහ ලබා ගත හැකිබව මත පැනවිය හැකි සීමාකිරීම් ප්‍රතිගාමී වන අතර හෙළා දැකිය යුතු වේ.

බලතල වෙන්කිරීම

බලතල වෙන්කිරීම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පාලනයක මූලික අංගයකි. එමගින් රජයේ එක් එක් අංශයන්ට ස්වාධීනව කටයුතු කිරීමට හැකියාව ඇති කරයි. ඒ අතරම රජයේ එක් අංශයක් මත පරම බලය සංකේන්ද්‍රණය වීම වැළැක්වීම පිණිස සංවරණ සහ තුලන පද්ධතියක් ස්ථාපිත කර තිබේ. යෝජිත 20 වැනි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය හරහා මෙම හර වටිනාකම් අවිශ්‍ය වී ජනාධිපතිගේ විධායක ධුරය සහ ජනාධිපතිවරයාගේ නීතිය යටතේ ඇති රජයේ අනෙකුත් අංශ වෙත අසීමිත බලතල ලබා දී තිබේ.

56/1, සරසවි මාවත, කාසල් විදිය, කොළඹ 8, ශ්‍රී ලංකාව
சரசவி லேன், காசல் வீதி, கொழும்பு 8, இலங்கை.
Sarasavi Lane, Castle Street, Colombo 8, Sri Lanka

පාර්ලිමේන්තුව විසුරුවා හැරීම - 20 වන වගන්තියේ 14 වන වගන්තිය

යෝජිත සංශෝධනය යටතේ සිමිත අවසථා කිහිපයකදී හැර ඕනෑම අවස්ථාවක පාර්ලිමේන්තුව විසුරුවා හැරීමේ බලතල ජනාධිපතිවරයා සතු වන අතර ජනාධිපතිවරයා විසින් පාර්ලිමේන්තුව විසුරුවා හැරීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මැතිවරණය පවත්වනු ලැබුවහොත් පමණක් එවැනි මැතිවරණයකින් වසරක් ගතවන තුරු සිටිය යුතුය. ඊට අතිරේකව, පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන්ට සරල බහුතරයක යෝජනා සම්මතයක් මගින් පාර්ලිමේන්තුව විසුරුවන ලෙස ඕනෑම අවස්ථාවක ජනාධිපතිවරයාගෙන් ඉල්ලා සිටීමට පුළුවන. මෙමගින් ව්‍යවස්ථාදායකය පූර්ණව ජනාධිපතිවරයාගේ බලයට යටත් වන අතර පවත්නා පාර්ලිමේන්තුව දුර්වල කරයි. මෙම විධිවිධාන මගින් ජනතාවගේ වරම දුර්වල කිරීම ද කණස්සල්ලට කරුණකි.

අධිකරණයේ ස්වාධීනත්වය - 20 වන සංශෝධනයේ 6, 23 සහ 25 වගන්ති

යෝජිත 20 වන සංශෝධනය යටතේ ජනාධිපතිවරයාට, පාර්ලිමේන්තු සභාවේ අනුමතියකින් තොරව අග්‍ර විනිශ්චයකරු හා ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ විනිසුරුවන්, අභියාචනාධිකරණයේ සභාපතිවරයා හා විනිසුරුවන් සහ අධිකරණ සේවා කොමිෂන් සභාවේ සාමාජිකයන් පත් කිරීම හා ඉවත් කිරීම සිදු කළ හැකිය. එසේම, ඔවුන්ගේ ජ්‍යෙෂ්ඨත්වය හෝ අධිකරණමය පළපුරුද්ද නොසලකා හැර එවැනි පත්වීම් සිදුකිරීමට ජනාධිපතිවරයාට හැකිය. මෙම සංශෝධන මගින් අධිකරණයේ ස්වාධීනත්වය සෘජුවම හැල්ලවට ලක් කරයි. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ භාරකරුවන් ලෙස රජයේ අනෙකුත් අංශ මත වැදගත් සංවරණයක් ලෙස, අධිකරණයේ ස්වාධීනත්වය පාරිශුද්ධ ලෙස සැලකිය යුතු වේ.

ස්වාධීන කොමිෂන් සභා - 20 වැනි සංශෝධනයේ 6 වන වගන්තිය

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සභාව ප්‍රතිස්ථාපනය කරන පාර්ලිමේන්තු සභාව කිසිදු අන්දමකින් යහපාලනයක් පෙන්වුම් නොකරන අතර ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ක්‍රියාදාමයට එහි බලතල මෙම සංශෝධනය මගින් නොසලකා හැරීමේ තත්ත්වයකට පත්කර තිබේ. පාර්ලිමේන්තු සභාවේ සාමාජිකයන් වනුයේ පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන් පමණක් වන අතර විශිෂ්ඨ හා ප්‍රතිපත්තිගරුක ස්වාධීන සාමාජිකයන් තවදුරටත් ඊට ඇතුළත් නොවනු ඇත. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සභාව මෙන් නොව, පාර්ලිමේන්තුවට සභාවට නිරීක්ෂණ පමණක් ලබා දිය හැකි අතර ඒවා ජනාධිපතිවරයා මත අනුගමන නොවේ.

එබැවින් ඉහතින් සඳහන් කළ අධිකරණමය පත්වීම්වලට අමතරව මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව, රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාව, ජාතික පොලිස් කොමිෂන් සභාව, ශ්‍රී ලංකා මානව හිමිකම් කොමිෂන් සභාව, අල්ලස් හෝ දූෂණ චෝදනා විමර්ශනය කිරීමේ කොමිෂන් සභාව, මුදල් කොමිෂන් සභාව, සීමා නිර්ණය කොමිෂන් සභාව යන සභාවන්ට පත්වීම් සිදුකිරීමට මෙන්ම නීතිපති, විගණකාධිපති, පරිපාලනය සඳහා පාර්ලිමේන්තු කොමසාරිස් (ඔම්බුඩ්ස්මන්) සහ පාර්ලිමේන්තුවේ මහලේකම්වරයා පත්කිරීම සඳහා අසීමාන්තික බලතල ජනාධිපතිවරයා සතු වේ. මෙම සියලු කොමිෂන් සභා ස්ථාපිත කරනු ලැබුයේ පාරදෘශ්‍යභාවය, වගවීම සහ සාධාරණය සහතික කිරීම පිණිස වන නියාමන යාන්ත්‍රණ ලෙසිනි. මෙම වැදගත් පත්කිරීම් සිදුකිරීම සඳහා ජනාධිපතිවරයා මත පමණක් බලය කේන්ද්‍රගත කිරීම මගින් බලයේ සිටින පුද්ගලයන් වගවීමට සලස්වන එම ආයතනවල ස්වාධීනත්වය දුර්වල කරනු ලබයි.

පාර්ලිමේන්තුව අතිරේක නීති පැනවුවහොත් මිස, සංක්‍රාන්තික යුක්ති රාමුව තුළ ප්‍රධාන ආයතන තුනක් වන තොරතුරු දැනගැනීමේ කොමිෂන් සභාව, අතුරුදහන්වූ පුද්ගලයන් පිළිබඳ කාර්යාලය සහ හානිපූරණ කාර්යාලය 20 වන සංශෝධනය හරහා බැහැර කිරීම මගින් ඒවා ක්‍රියාත්මක නොවන තත්ත්වයකට

පත්වනු ඇත. (20 වැනි වගන්තියේ 6 වන වගන්තිය) 20 වන සංශෝධනය යටතේ, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සභාව ප්‍රතිස්ථාපනය කරන්නා වූ පාර්ලිමේන්තු සභාව මෙම පත්වීම් සලකා බැලීම සඳහා බලගන්වා නොමැත. 2018 වසරේදී ස්ථාපිත කිරීමෙන් අනතුරුව, මෙම ආයතන තුන සාමාන්‍ය මහජනතාවට විශේෂයෙන්ම කාන්තාවන්ට අයිතිවාසිකම් සහ යුක්තිය වෙත ප්‍රවේශය ලබා දී ඇත. එබැවින් යුක්තිය වෙත ප්‍රවේශය පිළිබඳ විධිවිධාන නොසලකා හරින රජයේ අරමුණු අපගේ දැඩි කණස්සල්ලට හේතු වේ.

වගවීම සහ දූෂණ විරෝධය

මැතිවරණ සමයන්හිදී රාජ්‍ය දේපළ අවහා විනයට එරෙහිව ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමෙන් මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව වළක්වාලමින් රාජ්‍ය සේවයට කිසිදු කරුණක් සම්බන්ධයෙන් මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව නියෝග නිකුත් කිරීම සීමා කොට ඇත. (20 වැනි සංශෝධනයේ 20(2) වගන්තිය) මැතිවරණ හා සම්බන්ධ වැරදි බොහෝ ගණනක් රාජ්‍ය දේපළ අවහා විනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් වන අතර ඒවායින් බලයේ සිටින්නන්ට වාසි හිමි වේ. ඊට අමතරව, රාජ්‍ය මුදල් වැයකිරීම පිළිබඳ අත්‍යාවශ්‍ය අධීක්ෂණ යාන්ත්‍රණයකට හානි කරමින් ජාතික ප්‍රසම්පාදන කොමිෂන් සභාව අහෝසි කර තිබේ. (20 වැනි සංශෝධනයේ 55 වන වගන්තිය)

යෝජිත 20 වැනි සංශෝධනය විගණකාධිපතිවරයාගේ සහ විගණන සේවා කොමිෂන් සභාවේ බලතල සීමා කර ඇත. (20 වැනි සංශෝධනයේ වගන්ති 33-40) ජනාධිපතිවරයාගේ ලේකම්වරයාගේ කාර්යාලය සහ අග්‍රාමාත්‍යවරයාගේ ලේකම්වරයාගේ කාර්යාලය විගණනයකට ලක් කිරීමට විගණකාධිපතිවරයාගේ කාර්යාලයට තවදුරටත් අවශ්‍ය නොවනු ඇත. ඉන් අදහස් වනුයේ රටේ නායකයන්ගේ මූල්‍ය ගනුදෙනු පාරදෘශ්‍ය නොවනු ඇති බවයි. තවද, “2007 අංක 7 දරන සමාගම් පනත යටතේ ලියාපදිංචි වී ඇති හෝ ලියාපදිංචි වී ඇති බවට සලකනු ලබන සහ ස්වකීය කොටස්වලින් සියයට පනහක් හෝ ඊට වැඩි ප්‍රතිශතයක් රජය හෝ රාජ්‍ය සමාගමක් හෝ පළාත් පාලන ආයතනයක් හෝ විසින් දරනු ලබන සමාගම්” ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) වගන්තිය යටතේ විගණනය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය 20 වැනි සංශෝධනයේ 40(1) වගන්තිය මගින් ඉවත් කර ඇත. එයින් සැබෑ ලෙසින්ම අදහස් වනුයේ ගුවන් සමාගම් හා බලශක්තිය ආශ්‍රිත සමාගම් වැනි රජයට විශාල පාඩු ගෙන දුන් ආයතන තව දුරටත් පරීක්ෂාවට ලක් නොවන බවයි.

අල්ලස් හෝ දූෂණ චෝදනා විමර්ශනය කිරීමේ කොමිෂන් සභාව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථානුකූලව පිළිගැනීම ඉවත් කොට ඇති අතර අනාගතයේදී සරල බහුතරයක් මගින් එය මුළුමණින්ම අහෝසි කිරීමට අනාගත රජයකට හැකිය. ((20 වැනි සංශෝධනයේ වගන්ති 54) තමන් විසින්ම විමර්ශන ආරම්භ කිරීම පිණිස වන කොමිෂන් සභාවේ බලතල ද ඉවත් කරනු ලැබ ඇත. මෙම සංශෝධන රජය දූෂණයට නිරාවරණය කරන අතර පාලන ක්‍රියාදාමයේ කොටසක් සම්පාදනය කරන වගවීමේ වැදගත් අංග ඉවත් කරයි.

තම අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමට පුරවැසියාට ඇති අයිතිය

යෝජිත 20 වැනි සංශෝධනය ජනාධිපතිවරයාගේ විධායක තීරණයන්ට එරෙහිව මූලික අයිතිවාසිකම් අයදුම් පත්‍රයක් ගොනු කිරීම සඳහා ඇති පුරවැසියා සතු අයිතිය අහෝසි කරයි. (20 වැනි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයේ 5 වැනි වගන්තිය) තමන් තෝරා පත්කරගත් ජනාධිපතිවරයා ස්වකීය විධායක ක්‍රියාමාර්ග හේතුවෙන් වගවීමට ලක් කිරීමට පුරවැසියා සතු අයිතිය ඉවත් කිරීම, මෑතකාලීන ඓතිහාසික නඩු තීන්දු දේශපාලන අධිකාරියේ ගමන් මග අත්හිටුවනු ලැබූ ප්‍රගතිශීලී ප්‍රජාතාන්ත්‍රික අයිතිය දැඩිව දුර්වල කරයි. නියමිත කාලසීමාවට පෙර පාර්ලිමේන්තුව විසුරුවා හැරීමට අදාළ නඩුව සහ මරණ දඬුවම නියම වී ඇති පුද්ගලයන්ට අත්තනෝමතික ලෙස නිදහස ලබා දීම, පුරවැසියන් විසින් අභියෝගාත්මක විධායක තීරණ අභියෝගයට ලක් කිරීම සඳහා උදාහරණ වේ.

මීට අමතරව, “හදිසි ජාතික වැදගත්කමකින් යුතු” ලෙස අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් සහතික කරනු ලැබූ යම් පනත් කෙටුම්පතක් ගැසට් පත්‍රයේ පළකරනු ලැබීම අවශ්‍ය නොවේ. (20 වැනි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයේ 27 වැනි වගන්තිය) පනත් කෙටුම්පතක අන්තර්ගතය දැනගැනීමට සහ අවශ්‍ය නම් එය අභියෝගයට ලක් කිරීමට පුරවැසියාට ඇති අයිතිය මෙම ක්‍රියාවලියෙන් සම්පූර්ණයෙන්ම ඉවත් කරයි. උපරිම පැය 72ක කාලයක් ඇතුළත පනත් කෙටුම්පතේ ව්‍යවස්ථාදානුකූලත්වය පිළිබඳව විමසා බැලීමට

ජනාධිපතිවරයා එය ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයට යොමු කළ යුතුය. කාලය පිළිබඳ පනවා ඇති සීමා, නීති සම්පාදනය අනවශ්‍ය ලෙස ඉක්මන් කරවීම සහ එමගින් අධිකරණ සමාලෝචනයේ ගුණාත්මකභාවයට බලපෑම් ඇති වේ.

ජනාධිපතිවරයාගේ රාජකාරි

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව ගරු කොට එය ආරක්ෂා කරනු ලබන බව සහතික කිරීම පිණිස ජනාධිපතිවරයාගේ බැඳීම යෝජිත 20 වැනි සංශෝධනයෙන් ඉවත් කරයි. ස්වකීය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ අන්තර්ගත කර ඇති වටිනාකම් ශක්තිමත් කිරීම පිණිස රටේ නායකයා නිශ්චිතවම කැපවී නොමැත්තේය යන කරුණ බරපතල ලෙස අවධානය යොමුකළ යුත්තකි. සාධාරණ සහ නිදහස් සමාජයක් ස්ථාපිත කිරීම සඳහා පාලනයට දැනුම් දීමට අදහස් කරනු ලබන මූලික අයිතිවාසිකම්, පරිසරය ආරක්ෂා කිරීම සහ අවාදානම් සහගත කණ්ඩායම්වල අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම වැනි විධිවිධාන අර්ථ නිරූපණයට විවෘත වීම අනතුරක් එල්ල කරයි.

ජාතික ප්‍රතිසන්ධානය සහ ඒකාබද්ධතාව ප්‍රවර්ධනය කිරීම පිණිස වන ජනාධිපතිවරයාගේ කාර්යය ද 3 වන වගන්තියෙන් ඉවත් කරයි. පශ්චාත්යුද නැවත ගොඩනැගීමේ ප්‍රයත්න සහ මෑතකාලීන ප්‍රවණතා අන්තවාදී සංවිධාන බිහිවීමේ පසුබිමක, සියලු පුරවැසියන්ගේ පූර්ණ සුබසිද්ධිය සඳහා ජාතික ප්‍රතිසන්ධානය සහ ඒකාබද්ධතාව පිළිබඳ අදහස්වලින් රටේ නායකත්වය මග පෙන්වනු නොලැබීම බියගන්වන සුළුය.

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ, සහභාගිත්ව ක්‍රියාදාමයක් හරහා සුපරීක්ෂාකාරීව සලකා බැලීම අවශ්‍ය කරනු ලබයි. 2016 වර්ෂයේදී, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා මහජන නියෝජිත කමිටුව, සියලු දිස්ත්‍රික්ක තුළ පවත්වනු ලැබූ මහජන අදහස් දැක්වීම් මාලාවක් මගින් නිර්දේශ ඉදිරිපත් කරනු ලැබුවද, අවාසනාවකට 20 වැනි සංශෝධනය ඒවා සැලකිල්ලට ගැනීම ප්‍රතික්ෂේප කර තිබේ. බොහෝ කාන්තාවන් ඇතුළුව දෙදහස් පන්සියයකට වැඩි පිරිසක් කරුණු දැක්වීම් සිදු කරන ලදී. 20 වැනි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා කෙටුම්පත මෙම කරුණු සඳහා යොමු කර ඇත්තේ ඉතා අඩු අවධානයක් බව පෙනී යන අතර එහි අපේක්ෂිත උපදේශන සමාලෝචනයක් ද සිදු කර නොමැත.

එබැවින් නව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයක් කෙටුම්පත් කිරීමේදී වගවීමේ සහ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ මූලධර්මයන්ට ගරුකිරීම මුළුමණින්ම නොසලකා හැරීම අපි හෙළා දකින්නෙමු. නීතියක් බවට අනුමත කිරීමට පෙර 20 වැනි සංශෝධනයේ විධිවිධාන සුපරීක්ෂාකාරීව සමාලෝචනය කර යළි සලකා බලන ලෙස අපි රජයෙන් සහ පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන්ගෙන් ඉල්ලා සිටින්නෙමු.